

August 2016

Dagtilbudsnetværkets holdningsnotat

1: Dagtilbud – en grundpille i velfærdssamfundet

Hovedparten af 0-6 årige børn i Danmark går i dagtilbud¹. Det giver os nogle unikke muligheder for at skabe rammer, hvor alle børn kan lære og udvikle sig. Dagtilbud er det første samfundsmæssige trin i børns bevægelse ind i livet som aktiv samfundsborger. Dagtilbud møder barnet, hvor det har allerstørst udviklingspotentiale. Det er i disse tidlige år, barnets hjerne udvikler sig mest og børn lærer det, de skal bruge som fundament for resten af deres uddannelsesliv.

Både danske og udenlandske forskere betoner dagtilbuddets vigtige betydning. Særligt børn i udsatte positioner drager nytte af gode læringsmiljøer i dagtilbud. Den amerikanske økonom og nobelpristager James Heckmann har i sin forskning vist, at det er en langt bedre forrentning for samfundet at investere i små børns udvikling, end at vente til de kommer i skole. Nordisk forskning understreger ligeledes, hvordan dagtilbud gør en positiv forskel. Det gælder både i forhold til børns tilegnelse af sprog, kultur og traditioner, men også i forberedelsen af deres fremtidige deltagelse i det samfundsmæssige fællesskab.

BKF mener

Dagtilbud skal anerkendes som den grundpille, der kan sikre velfærdssamfundets fortsatte eksistens. Alle børn fortjener en god fremtid. Vi bør derfor investere i 0-6 års området, så alle børn får optimale betingelser for at kunne mestre deres verden og uddannelsesliv senere hen. Dagtilbud skal understøtte, at der skabes bedre muligheder for alle børns udvikling, trivsel og læring uanset deres sociale baggrund og opvækstvilkår

2: Børn har ret til høj kvalitet i dagtilbud

De seneste år har kommunerne for alvor fået øje på, hvad der adskiller dagtilbud af høj kvalitet fra det generelle dagtilbud. Anført af seniorforsker Brenda Taggart fra University of London har ny forskning påvist dagtilbuddets fundamentale betydning for børns opvækst, udvikling og læring. ”Dagtilbud kan ændre børns liv – ikke bare i dag eller i morgen, men for resten af livet”, konkluderer Brenda Taggart efter at have fulgt 3000 børn i 17 år.

Brenda Taggart argumenterer på samme måde som James Heckmann for samfundsmæssige investeringer i den tidlige barndom. Hun deler argumenterne op i moralske og økonomiske argumenter. Moralsk handler det om at sikre lighed og social samhørighed på tværs af sociale skel, kulturer og sprog. Økonomisk handler det om at bruge ressourcerne, hvor de har størst effekt.

---

¹ Ca. 90 procent af 1-2-årige går i dagtilbud og ca. 97 procent af 3-5-årige (Danmarks statistik)

Høj kvalitetsdagtilbud er bl.a. kendetegnet ved at personalet sikrer børns deltagelse i fællesskaber, at børn oplever deres bidrag som væsentlige, at børn opdeles i mindre grupper, at personalet sikrer en systematisk planlægning af det pædagogiske arbejde, at personalet tager ansvar for børns læring og at personalet er engageret og passioneret i deres arbejde med børn.

BKF mener

Alle børn har ret til at gå i dagtilbud af høj kvalitet. Det kræver, at der investeres i dagtilbudsområdet med henblik på at opgradere dagtilbud til høj kvalitetsdagtilbud. Der skal ansættes tilstrækkeligt med fagligt kvalificeret, uddannet personale. Lovgivningen og læreplanerne skal genovervejes i et nyt og undersøgende lys baseret på ny viden om kvalitet i dagtilbud. Der skal skabes rum for et tæt samarbejde mellem forskere, praktikere og embedsfolk i bestræbelsen på at få forskningsinformerede dagtilbud, der kan omsætte ny viden til praksis.

3: Dagtilbud – en arena for alle småbørns trivsel, udvikling, læring og dannelse

Dagtilbuddets kvalitet er i høj grad afhængig af, hvordan børn trives, udvikles, lærer og dannes i dagtilbudsarenaen. Legen er i den sammenhæng helt central. Legen fremmer bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Derfor har legen en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud².

Den norske professor Thomas Nordahl har spurgt børn om deres oplevelse af dagtilbuddet. Igennem en stor undersøgelse med børn som informanter, har han påvist, at børn ser anderledes på kvaliteten end pædagoger og forældre gør. Studiet giver anledning til at genoverveje den pædagogiske evalueringspraksis set i forhold til vigtigheden af at lytte til børns stemmer i dagtilbuddets løbende dokumentation, evaluering og udvikling af praksis.

BKF mener

Dagtilbud er børns første møde med fællesskaber. Her danner de deres tidligste relationer med mennesker og verden uden for familien. Dagtilbuddet skal være en arena for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Alle børn skal opleve at indgå i sociale fællesskaber og blive udfordret personligt, kognitivt, sprogligt, motorisk og kulturelt i anderledes omgivelser end de hjemlige. Det er afgørende, at børn vokser op som demokratiske, nysgerrige, udforskende og legende børn med mod på livet.

4: Kvalitet kræver faglige kompetencer

De seneste års viden om høj kvalitet i dagtilbud har fået mange kommuner til at gentænke den pædagogiske praksis. Særligt Brenda Taggart har besøgt Danmark adskillige gange og de danske universiteter og professionsuddannelser bidrager med danske perspektiver på høj kvalitetsdagtilbud.

---

² Master for en styrket pædagogisk læreplan, 2016

Inspireret af skoleområdet har begrebet *synlig læring* vundet indpas overalt. Der er fokus på betydningen af, at pædagogen ”kender sin virkning”, der handler om at kunne bedømme egen effekt på barnets læring. Dagtilbud skal med andre ord være et intentionelt læringsmiljø, hvor de voksne ønsker at lære børnene noget.

Professionsuddannelserne er de helt centrale aktører på den kompetencemæssige bane. Det er afgørende, at de matcher ny forskningsbaseret viden samt de behov, praksis kalder på. Samspelet mellem en kompetent dagtilbudsledelse og en tidssvarende professionsuddannelse kan skabe et fagligt løft i de danske dagtilbud.

BKF mener

Dagtilbudsområdet skal have et kompetenceløft, så både medarbejdere, ledere og forvaltning kan omsætte ny forskningsbaseret viden om høj kvalitet i dagtilbud på alle niveauer. Det forudsætter professionsuddannelser, der kan koble efteruddannelse og udvikling i tæt samspil med praksis. Forandringen kræver udvikling af en ny lederuddannelse, så ledere kan påtage sig læringsledelse i en udviklingsorienteret dagtilbudspædagogik.

5: Forældresamarbejde – et fælles ansvar

Vi ved, at børn i 0-6 års alderen lærer hele tiden. De lærer, mens de leger individuelt, med andre børn og i samspil med betydningsfulde voksne. Læringsmiljøet i hjemmet har afgørende betydning for, hvordan børn klarer sig i skolen og senere i livet. Det er derfor vigtigt, at samarbejdet mellem forældre og pædagoger funderes på understøttelse af eget barns læring og på børnefællesskaberne i institutionen.

Danmarks Evalueringsinstitut har for nylig gennemført en undersøgelse, der sætter fokus på forældresamarbejdet om børns læring. Trods den dokumenterede betydning af gode hjemmelæringsmiljøer, viser det sig, at dagtilbud ikke er gode nok til at samarbejde med forældrene om børns læring. Forældre har et langt større ønske om vejledning, end de får i dag.

BKF mener

Dagtilbud skal give forældre vejledning i at styrke deres barns læring både sprogligt, motorisk og kognitivt. Der skal være et særligt fokus på uuddannede, kortuddannede og tosprogede forældre, der især efterspørger vejledning. Der skal prioriteres tid og rammer til at medarbejdere i dagtilbud kan vejlede forældre i det daglige og udvikle forældresamarbejdet med fx forældrenetværk og besøg i hjemmene.

Både dagtilbud og forældre har ansvar for, at forældresamarbejdet er frugtbart til gavn for barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse